

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ab anno DLXXVII. ad annum DXC.

Parisiis, 1644

Gregorii Magni Papae I. Epistolarum Liber III. Indict. XII. Anno Ordinationis
Eius IV. Mense Septembri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15221

GREGORII MAGNI PAPÆ I.

EPISTOLARVM LIBER III.

INDICT. XII. ANNO ORDINATIONIS EIVS IV.

Mense Septembri.

EPISTOLA I.

AD CONSTANTIVM EPISCOPVM MEDIOLANENSEM.

Congratulatur quod bene receptus sit a suis,
& munus episcopale describit.*Gregorius Constantio episcopo Mediolanensi.*

SCRIPTA fraternitatis vestræ suscipiens, magnas omnipotenti Deo gratias retuli, quia ordinationis vestræ merui celebratione releuari. Quod vero ex superno munere in electionem vestram concorditer omnium conuenit assensus, hoc fraternitas tua cum summa debet consideratione pensare: quia post Deum valde est debitor eis qui sibi vos præferri tam subdita mente voluerunt. Decet igitur vos sacerdotali benignitate eorum moribus in omnibus respondere, eorumque necessitatibus pia compassione succurrere. Si quorum fortasse sunt vitia, hæc maturis obiurgationibus increpate, ut ipsa quoque sacerdotalis indignatio virtute sit admixta dulcedinis: quatenus & tunc a subiectis amari debeat, etiam cum grauer timetur. Quæ res personam vestram apud eorum iudicium in magnam quoque reuerentiam adducit: quia sicut præceps furor vlitatusque despicitur, ita contra culpas discreta indignatio plerumque quo tarda fuerit, eo amplius fit timenda. Ioannes vero subdiaconus noster multa nobis bona tuæ fraternitatis rediens nuntiauit. De quibus omnipotentem Deum petimus, ut hæc qui cœpit, ipse perficiat, quatenus te interius exteriusque profecisse, & nunc inter homines, & post inter angelos ostendat. Præterea pallium ad sacra Missarum solennia vtendum ex more transmimus. Sed peto ut dum hoc suscipitis, eius honorem ac genium ex humilitate vendicemus.

EPISTO-

EPISTOLA II.
GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

De tribus capitulis, & Theodolinda regina. De episcopis
a communione eius separatis, & Agone
rege Longobardorum.

Gregorius Constantio episcopo Mediolanensi.

DILECTISSIMVS filius meus Bonifacius diaconus
quiddam mihi ex scripto fraternitatis tuæ secreto
nuntiauit, quod exquisita occasione potius quam inuen-
ta, tres se episcopi a pia fraternitatis vestræ communione
separauerint, dicentes vos in damnationem trium capitu-
lorum consensisse, atque cautionem fecisse. Et quidem si
quid de tribus capitulis in quocumque vel verbo vel scri-
pto nominatum est, bene fraternitas tua reminiscitur:
quamuis decessor fraternitatis tuæ Laurentius districtis-
simam cautionem sedi apostolicæ emiserit, in qua viri no-
bilissimi, ex legitimo numero subscripserunt. Inter quos
ego quoque tunc vrbanam præturam gerens pariter sub-
scripsi: quia postquam talis scissura pro nulla re facta est,
iustum fuit vt sedes apostolica curam gereret, quatenus
vnitatem vniuersalis ecclesiæ in sacerdotum mentibus per
omnia custodiret. Quod autem dicitur filiam nostram
Theodolindam reginam sese a communione tua hoc audi-
to nuntio suspendisse, constat per omnia: quia etsi prauo-
rum hominum verbis ad paululum seducta est, venienti-
bus tamen Hippolyto notario, & Ioanne abbate, erit mo-
dis omnibus vestræ fraternitatis communionem quæsitura:
cui etiam meas epistolas direxi, quas fraternitas vestra
sine dilatione transmittat. De episcopis vero, qui se suspen-
dere visi sunt, aliam epistolam feci, quam cum eis ostendi
feceris, eos non ambigo de superstitione suæ superbiæ
apud fraternitatem tuam poenitentiam acturos. Subtiliter
autem mihi & breuiter indicastis, vel de Agone rege, vel
de Francorum regibus quæ gesta sunt. Peto, vt fraterni-
tas quæ adhuc recognouerit mihi modis omnibus inno-
tescat. Si autem videritis, quia cum Patricio nihil facit

Concil. Tom. 13.

XX

Ago Longobardorum rex, de nobis ei promittite; quia paratus sum in causa eius impendere, si ipse vtiliter aliquid cum republica voluerit ordinare.

EPISTOLA III.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

De episcopis ab eo diuisis, & Synodo Calchedonenſi.

Gregorius Constantio episcopo Mediolanenſi.

PERVENIT ad nos quod quidam episcopi vestrae diocesis exquirentes occasionem potius quam inuenientes, sese scindere a fraternitatis vestrae vnitatem tentauerint, dicentes te apud Romanam urbem in trium capitulorum damnationem cautionem fecisse. Quod videlicet idcirco dicunt, quia quantum fraternitati tuae etiam sine cautione credere soleam, nesciunt. Si enim hoc esset necessarium fieri, verbis nudis vobis credi potuisset. Ego tamen nominata inter nos neque verbo, neque scripto tria capitula recolo. Sed eis, si citius reuertuntur, de suo errore parcendum est: quia iuxta Pauli apostoli vocem: *Non intelligunt neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmant.* Nos enim auctore veritate, teste conscientia, fatemur nos fidem sanctæ Calchedonenſis Synodi per omnia illibatam custodire, nihilque eius definitioni addere, nihilque subtrahere audere. Sed si quis contra eam, eiusdemque Synodi fidem, siue plus minusve ad sapiendum appetit usurpare, eum omni dilatione postposita anathematizamus, atque a sinu matris ecclesiæ alienum esse decernimus. Quem igitur ista mea confessio non sanat, non iam Calchedonenſem Synodum diligit, sed matris ecclesiæ sinum odit. Si ergo ea ipsa quæ audere visi sunt, zelo loqui animæ præsumpserunt, superest ut hac satisfactione suscepta, ad fraternitatis tuæ unitatem redeant, seque a corpore Christi, quod est sancta vniuersalis ecclesia, non diuidant.

1. Tim. 1.

EPISTOLA IV.

GREGORII PAPÆ I.

AD THEODOLINDAM REGINAM LONGOBARDORVM.

De Synodo Calchedonenſi, & Constantio epiſcopo.

Gregorius Theodolindæ reginæ Longobardorum.

QVORVMDAM ad nos relatione peruenit ab aliquibus epiſcopis gloriam veſtram vſque ad hoc ſcandalum contra ſanctam eccleſiam fuiſſe perductam, vt ſeſe a catholica vnanimitatis communione ſuſpenderet. Quod quantum voſ pure diligimus, tantum de vobis fortius dolemus, quia voſ imperitis ſtultisque hominibus creditis, qui non ſolum ea quæ loquuntur neſciunt, ſed vix ea percipere quæ audierint poſſunt. Dicunt enim piæ memoriæ Iuſtiniani temporibus aliqua contra Calchedonenſem Synodum fuiſſe conſtituta: qui dum neque legunt, neque legentibus credunt, in ipſo errore manent, quem ſibi de nobis ipſi finxerunt. Noſ enim, teſte conſcientia, fatemur de fide eiufdem ſancti Calchedonenſis Concilii, nihil motum, nihil eſſe violatum: ſed quidquid prædicti Iuſtiniani temporibus actum eſt, ita actum eſt, vt fides Calchedonenſis Concilii in nullo vexaretur. Si quis autem contra eiufdem Synodi fidem aliquid loqui præſumit vel ſapere, noſ eiufdem ſenſum ſub anathematis interpoſitione deteſtamur. Cum ergo integritatem noſtram ex conſcientiæ noſtræ atteſtatione cognoscitis, ſupereſt vt nunquam voſ a catholica eccleſiæ communione ſeparetis, ne tot veſtræ lacrymæ, tantaque bona opera pereant, ſi a fide vera inueniuntur aliena. Decet ergo gloriam veſtram ad reuerendiſſimum fratrem & coepiſcopum meum Conſtantium, cuius & fides & vita bene olim mihi approbata eſt, ſub omni celeritate tranſmittere, eique directis veſtris epiſtolis indicare, ordinationem eiufdem quam benigne ſuſcepiftis, & quia ab eiufdem eccleſiæ communione in nullo ſeparamini. Quamuis in hac re me vobis ſuperflue dicere arbitror: quia etſi quid in veſtro animo dubietatis fuit, veniente filio meo Ioanne abbate, atque Hippolyto notario ex corde veſtro arbitror fuiſſe ſublato.

EPISTOLA V.

GREGORII PAPÆ I.

AD BONIFACIVM EPISCOPVM REGIENSEM.

De correctione cleri eius.

*Gregorius Bonifacio episcopo Regiensi.*S. Bon. lib.
phar. c. 21.Grat. dist.
32. cap. 9.

CONTVMELIA siquidem sacerdotum est, de diuinis cultibus admoneri. Quod enim ipsi debent exigere, turpiter exiguntur. Tamen ne, quod non æstimamus, in aliquo fraternitas tua ea quæ ad opus Dei pertinent negligat, de hoc ipso specialiter te præuidimus adhortandum. Admonemus itaque, vt nullatenus clerus Regitanæ ciuitatis in causis, quas eorum poscit officium, fraternitatis tuæ remissione laxetur. Sed in iis quæ ad Deum pertinent, instantissime atque studiosissime compellantur. Opinionem quoque prædicti cleri tui studere te volumus, vt nihil de iis prauum, nihil quod contra ecclesiasticam disciplinam pertinet audiat. Ad ornatum quippe eius, non ad fœditatem actuum eorum pertinere debet officium. Subdiaconis vero tuis hoc quod de Siculis statumus, decernimus obseruari. Nec illam definitionem nostram cuiusquam finas contumacia aut temeritate corrumpi, quatenus dum prædicta omnia per te fuerint conseruata districtissime, nec admonitionis nostræ, sicut & credimus, transgressor existas, nec in quolibet reum te remissionis accuset pastoralis tibi cõmissus ordo regiminis.

EPISTOLA VI.

GREGORII PAPÆ I.

AD CYPRIANVM DIACONVM.

De Petronella conuersa, & Agnello corruptore eius.

*Gregorius Cypriano diacono nostro, & rectori Siciliae.*Grat. 19. q.
3. cap. 8.

PERLATVM est ad nos Petronellam nomine, de provincia Lucania genitam, per exhortationem Agnelli episcopi fuisse conuersam, resque suas omnes, quas habere potuit, licet sibi iure potuissent competere, tamen easdem monasterio, quod ingressa est, etiam specialiter donationis titulo contulisse. Morientemque prædictum episco-

pum dimidiam partem substantiæ suæ Agnello cuidam filio suo, qui notarius nostræ esse fertur ecclesiæ, atque dimidiam eidem monasterio reliquissæ. Sed cum propter irruentem Italiæ cladem ad Siciliam refugissent, dicitur eam sæpe nominatus Agnellus corruptis eius moribus stuprassæ, atque sentiens grauidam de monasterio seduxissæ, resque eius omnes, tam proprias, quam eas quas de parte patris ipsius habere poterat, abstulissæ, ac post perpetratum tale tantumque facinus, in sui eam dominii iure defendere. Hortamur igitur dilectionem tuam, vt prædictum virum vel antefatam feminam sub districta ad te facias executione perducere, causamque ipsam secundum suum meritum summa subtilitatis examinatione perquiras. Et si ita inueneris vt nobis nuntiatum est, negotium tot iniquitatibus inquinatum cum summæ purgationis seueritate determina, quatenus & in antefatum virum, qui nec suum, nec illius attendit habitum, & tantorum causâ fuit scelerum, ultio districta proueniat: & illa prius procedente vindicta, atque in monasterium sub pœnitentia redacta, omnes res quæ de sæpe dicto loco ablata fuerant, cum omnibus illis suis fructibus atque accessionibus reuertantur.

EPISTOLA VII.

GREGORII PAPÆ I.

AD GENNADIVM PATRICIVM ET EXARCHVM
AFRICÆ.

De peruerso Concilio Numidiæ, & de studio erga ecclesiæ pacem adhibendo.

Gregorius Gennadio patricio & exarcho Africæ.

SATIS credimus religiosam excellentiæ vestræ mentem aduersus ea maxime, quæ in ecclesiis geruntur incongrua, diuini auctoris æmulatione succendi. Tanto igitur ecclesiasticarum correptionem causarum vobis libenter ingerimus, quanto de pia vestræ mentis intentione confidimus. Cognoscat siquidem excellentia vestra quibusdam de Africanis partibus venientibus ad nos fuisse perlatum, plura in Concilio Numidiæ contra patrum tramitem at-

que Canonum statuta committi. Quarum rerum frequentes querelas, quia diutius tolerare nullatenus potuimus, Columbo fratri & coepiscopo nostro, de cuius gravitate ipsa eius quæ percrebuit dubitare iam nos non permittit opinio, commisimus perquirendas. Quamobrem paterno salutantes affectu, hortamur excellentiam vestram, in cunctis quæ ad ecclesiasticam correptionem pertinent, vestri robur ei subrogetis auxilii, ne si quod male geritur quæsitum vel vindicatum non fuerit, longorum usurpatione temporum cum maiori licentia in futuris crescat excessibus. Scito autem, excellentissime fili, si victorias quaritis, si de commissæ vobis provinciæ securitate tractatis, nihil vobis magis aliud ad hoc proficere, quam zelari sacerdotum vitas, & intestina ecclesiarum, quantum possibile est, bella compefcere.

EPISTOLA VIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

De Theodosia religiosa, & monasterio construendo.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano Sardinie.

THEODOSIA religiosa femina in construendo monasterio voluntatem Stephani quondam viri sui complere desiderans, petiit a nobis, vt ad fraternitatem tuam nostras transmitteremus epistolas, quibus per commendationem nostram tuum facilius mereretur auxilium. Asferit siquidem hoc a suo coniuge constitutum, vt in prædio, quod appellatur Piscenas, quod ad xenodochi Thomæ quondam episcopi iura peruenit, monasterium construere debuisset. Quia igitur in alienis hoc fundare rebus, licet possessor permitteret, Dominus tamen videtur cum ratione refugere; petitionem eius præuidimus annuendam, id est, vt in domo iuris sui, quam Calaris asferit se habere, ancillarum Dei monasterium debeat Domino adiuvante construere. Sed quia prædictam domum suam dicit ab hospitibus atque superuenientibus onerari, hortamur fraternitatem tuam, vt studeas ei in cunctis concurrere, deuotionique eius tuæ præbeas tuitionis auxilium, vt mercedis defuncti, atque eius studii, tuus te concursus faciat

& sollicitudo participem. Reliquias vero, quas ibidem postulat collocandas, volumus vt a fraternitate tua sub debita veneratione condantur.

EPISTOLA IX.
GREGORII PAPÆ I.
AD EVMDEM.

De monasteriis ancillarum Dei, & de Concilio episcoporum. de seruis & ancillis Iudæorum. & quod presbyteri baptizatos infantes in frontibus signare non debeant, sed semel in pectore tangere, & episcopi in fronte.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.

SATIS quidem te ipse pastoralis zelus instigare debuerat, vt gregem, quem susceperas, etiam sine nostro solatio salubriter ac provide tuereris, & a callidis inimicorum surreptionibus eum diligenti circumspectione seruares. Sed quia caritatem tuam pro suæ firmitatis augmento, nostræ quoque pagina auctoritatis indigere comperimus, necessarium nobis fuit titubantes animos tuos ad religiosi vigoris studium fraternæ dilectionis exhortatione firmare. Peruenit siquidem ad nos minus te monasteriis ancillarum Dei in Sardinia sitis ruitionis impendere: & cum dispositum a tuis prudenter fuisset decessoribus, vt quidam de clero probati viri curam gerentes, earum se necessitatibus adhiberent; nunc ita funditus esse neglectum, vt per publicas personas, pro tributis aliisque muniis ipsæ per se principaliter Deo dedicatæ feminæ compellantur subire, necessitatemque habeant pro supplendis fiscalibus per villas prædiaque discurrere, atque virilibus incompetenter se miscere negotiis. Quod malum fraternitas tua facili correctione remoueat, vt vnum probatum virum vita moribusque, cuius ætas atque locus nihil de se prauæ suspicionis iniiciat, solícite deputet, qui sic monasteriis ipsis cum Dei timore possit assistere, quatenus vltius eis pro quibuslibet causis priuatis vel publicis extra venerabilia loca contra regulam vagari non liceat, sed quidquid pro his agendum est, per eum quem deputaueris, ra-

Ioan. diac.
lib. 4. c. 46.

Grat. 27. q.
1. cap. 18.
Iuo p. 7. c.
123.

Canone
apost. 36.
G. l. A-
nacl. epist.
1. ante fin.
Leo ep. 62.
& 82. cap. 7.
Burch. lib. 1.
c. 41.
Iuo lib. 4.
tit. 2. cap. 1.
Infr. Grat.
libro 7. epi.
108. Grat.
dist. 4. Iuo
part. 1. cap.
164.

Grat. 16. q.
1. cap. 14.

tionabiliter peragatur. Ipsæ vero referentes Deo laudes, atque coercentes semetipsas, in monasteriis suis nullam occasionem ulterius fidelium mentibus prauæ suspicionis iniiciant. Si qua autem earum vel per anteriorem licentiam, vel per impunitatis prauam consuetudinem ad lapsum adulterii deducta fuerit, aut in stupri fuerit perducta voraginem, hanc post competentis seueritatem vindictæ, in aliud districtius virginum monasterium in pœnitentiam volumus redigi, vt illic orationibus atque ieiuniis vacet, & * sic pœnitendo proficiat, & metuendum ceteris ar- * et li-
ctioris disciplinæ præstet exemplum. Is autem qui cum huiusmodi feminis in aliqua fuerit iniquitate repertus, omni communione priuetur, si laicus est: si vero clericus fuerit, a suo quoque remotus officio, pro suis continuo lugendis excessibus in monasterium detrudatur. Episcoporum etiam Concilia, sicut tam tuæ mos dicitur fuisse provinciæ, quam quod sanctorum Canonum auctoritate præcipitur, bis in anno celebrare te volumus, vt & si quis inter eos a sui forma propositi actionis atque morum qualitate discordat, sociali possit fratrum increpatione redargui: & pro securitate commissi gregis, animarumque statu, paterna valeat circumspectione tractari. Peruenit etiam ad nos, seruos ancillasque Iudæorum fidei causa ad ecclesiam refugientes, aut infidelibus restitui dominis, aut eorum, ne restituantur, precium dari. Hortamur igitur, vt nullatenus tam prauam consuetudinem manere permit-
tas; sed si quilibet seruus Iudæorum ad venerabilia loca confugerit causa fidei, nullatenus eum patiamini præiudicium sustinere. Sed siue olim Christianus, siue nunc fuerit baptizatus, sine vilo Christianorum pauperum damno, religioso ecclesiasticæ pietatis patrocinio in libertatem modis omnibus defendatur. Presbyteri baptizatos infantes signare sacro in frontibus chrismate non præsumant; sed presbyteri baptizatos vngant in pectore, vt episcopi postmodum vngere debeant in fronte. Pro fundandis etiam monasteriis, quæ a diuersis iussa sunt construi, si iniusta perspicis hæc aliqua ab iis quibus indicta sunt excusatione differri, solerter secundum quod leges præcipiunt admonere te volumus, ne piæ viuorum aut defunctorum voluntates, tua, quod absit, remissione cassentur. De mona-
sterio

sterio autem quod in domo sua construendum quondam Petrus asseritur præcepisse, præuidimus, vt fraternitas tua subtiliter requirat relictorum illic reddituum quantitatem. Et si quidem modus habetur substantiæ, recollectis omnibus quæ de rebus ipsis imminuta dicuntur esse, vel dispersa, cum omni studio hoc & sine aliqua dilatione fundetur. Sin autem vel minus idonea vel damnosa facultas est, omnibus, vt edictum est, subtiliter inquisitis, nobis renuntiare te volumus, vt sciamus quid deliberare, iuuante Domino, de eius constructione possimus. Fraternitas igitur tua ita in cunctis prædictis capitulis se solerter impendat, vt nec nostræ admonitionis seriem inueniatur fuisse transgressa, nec diuini rea iudicii, de minori zelo pastoralis existat officii.

EPISTOLA X.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

Vt voluntatem Stephani defuncti de monasterio construendo faciat adimplere.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.

Nos quidem arbitramur, quod ad imminentiā expletionis piarum rerum, ipse te tuus satis ordo compellat. Sed ne zelum tuum cuiuslibet interuentus remissionis emolliat, de his etiam te specialiter iudicauimus exhortandum. Peruenit siquidem ad nos Stephanum vestrum de hac luce migrantem, supremæ voluntatis eloquio monasterium præcepisse fundari. Cuius desiderium a Theodosia honesta femina herede eius fertur quod hætenus dilatione protrahitur. Quamobrem hortamur fraternitatem tuam, vt maximum de prædicta causa studium geras, atque ante nominatā feminam commoneas, quatenus intra anale spatium monasterium quod iussu est debeat ordinare, & cuncta secundum defuncti voluntatem sine alteratione construere. Quod si intra prædicti temporis metam aliqua perficere negligentia vel calliditate distulerit, vt siue in loco eo, quo constitutum fuerat, seu certe ibi non poterit, & alibi placet ordinari, & dilatione interueniente negligitur; tunc volumus vt fraternitatis tuæ ædificetur

Concil. Tom. 13.

Yy

studio, ordinatisque omnibus, res atque redditus qui relictis sunt, per te loco ipsi venerabili sine imminutione aliqua sociantur. Sic enim & ante tremendum iudicem tuum sententiam remissionis effugies, & secundum piissimas leges, dilatas defunctorum pias voluntates episcopali supplebis studio.

EPISTOLA XI.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMIANVM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

De redivibus ecclesiarum: & nullum clericorum in monasteriis abbatem esse debere. Iuuenulas fieri abbatisas vehementissime prohibet. Nullam virginem nisi sexagenariam velandam.

Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.

OLIM quidem fraternitati tuæ nostra fuerat auctoritate commissum, vt si quæ in Sicilia exciderent ecclesiæ, ceterisque venerabilibus locis, vel incongrue gererentur, nostra vice corrigeres. Sed quia post hæc de quibusdam neglectis hæcenus capitulis ad nos querela peruenit, rursus ad eorum correptionem tuam fraternitatem specialiter præuidimus excitandam. Cognouimus namque de redivibus ecclesiarum nouiter acquisitis, canonicam dispositionem quartarum minime prouenire, sed episcopos locorum tantummodo distribuere quartam antiquorum reddituum, nunc vero quæ sita suis vñsibus retinere. Quam rem prauam subintroducãque consuetudinem fraternitas tua viuaciter emendare festinet, vt siue de præteritis redivibus, siue de iis quæ nunc obuenerunt, vel obuenerint, quartæ secundum distributionem canonicam dispensentur. Incongruum namque est vnã eãdemque ecclesiæ substantiam duplici quodammodo iure censeri, id est vsurpationis, & Canonum. Presbyteros, diaconos, ceterosque cuiuslibet ordinis clericos, qui in ecclesiis quoquomodo militant, abbates per monasteria esse non permittas, sed aut admissa clericatus militia, monasticis non prouehantur ordinibus: aut si in abbatis loco permanere decreuerint, clericatus nullatenus permittantur habere militiam. Satis enim incongruum est, si

Grat. 12. q.
2. cap. 19.
Ans. lib. 5.
cap. 70.
Ioan. diac.
lib. 4. c. 34.

Grat. 16. q.
1. cap. 38.
Ioan. diac.
lib. 2. c. 34.

cum vnum ex his pro sui magnitudine diligenter quis non possit explere, ad vtrumque iudicetur idoneus: sicque in-
Grat. 12. q. 2. cap. 45. Ioan. diac. lib. 3. c. 23.
 uicem & ecclesiasticus ordo vitæ monachicæ, & ecclesiasticis vtilitatibus regula monachatus impediatur. Illud quoque caritatem tuam commonere curauimus, vt si quispiam episcoporum de hac luce migrauerit, vel, quod absit, pro suis fuerit remotus excessibus, conuenientibus hierarchicis, cunctisque cleri primoribus, atque in sui præsentia inuentarium ecclesiæ rerum facientibus, omnia quæ reperta fuerint subtiliter describantur: nec sicut antea fieri dicebatur, species quædam aut aliud quodlibet de rebus ecclesiæ, quasi pro faciendi inuentarii labore tollatur. Sic namque ea quæ ad munitionem pauperum facultatis pertinent, desideramus expleri, vt nulla penitus in rebus eorum ambitiosis hominibus venalitatis relinquatur occasio. Visitatores ecclesiarum, clericique eorum, qui cum ipsis per non suæ ciuitatis parochias fatigantur, aliquod laboris sui capiant, te disponente, subsidium. Iustum namque est, vt illic consequantur stipendium, quo pro tempore suum commodare reperiuntur obsequium. Iuuenulas
Grat. 30. q. 1. cap. 12.
 abbatissas fieri vehementissime prohibemus. Nullam igitur fraternitas tua, nisi sexagenariam virginem, cuius ætas hoc atque mores exegerint, velari permittat, quatenus tam prioribus quam præsentī capitulo tuæ districtiōis instantia, Domino adiuuante, correctis, & diu dissolutum rerum venerabilium statum canonicis nexibus religare festines, vt diuina negotia non per incongruas voluntates hominum, sed competenti possint districtiōe disponi.

Mense Octobri, indictione duodecima.

EPISTOLA XII.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

De vxore cuiusdam ablata, & alteri venundata.

Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.

TANTA nobis subinde mala, quæ aguntur in ista prouincia, nuntiantur, vt peccatis facientibus, quod auertat omnipotens Deus, celeriter eam perituram credamus. Præsentium namque portitor veniens lacryma-
Iuo p. 8. 58. Ioan. diac. lib. 4. cap. 54.

Concil. Tom. 13.

Yy ij

biliter questus est, ante plurimos annos ab homine nescio quo, de possessione Messanenſis eccleſiæ, de fontibus ſe ſuſceptum, & violenter diuerſis ſuaſionibus puellæ ipſius iunctum, ex qua iuenculos filios iam habere ſe aſſeruit: & nunc violenter huic diſiunctam abſtulſſe dicitur, atque cuidam alii venumdediſſe. Quod ſi verum eſt, quam ſit inauditum atque crudele malum, tua bene dilectio perſpicit. Ideoque admonemus, vt hoc tantum nefas ſub ea viuacitate, quam te in cauſis piis habere certiſſime ſcimus, requiras atque diſcutias. Et ſi ita, vt ſupradictus portitor inſinuauit, eſſe cognoueris, non ſolum quod male factum eſt ad ſtatum priſtinũ reuocare curabis, ſed & vindictam, quæ Deum poſſit placare, exhibere modis omnibus feſtinabis. Epiſcopum vero qui homines ſuos talia agentes corrigere negligit atque emendare, vehementer aggredere, proponens, quia ſi denuo talis ad nos de quoquam qui ad eum pertinet querela peruenerit, non in eum qui exceſſerit, ſed in ipſum canonice vindicta procedet.

EPISTOLA XIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

De Adeodati preſbyteri iniuſta expulſione.

Gregorius Maximiano epiſcopo Syracuſano.

Grat. 7. q. 1.
cap. 3.

PRÆSENTIVM latoris Adeodati querelam, qui ſe a ſui preſbyteratus loco incongrue dicit expulſum, licet ſubditæ tibi textus petitionis explanet, tamen paulo latius iudicauimus apertiusque retexendam. Aſſerit namque a Quintiano fratre & coepiſcopo noſtro in loco ſuo pro quibuſdam ſe ſuis ordinandis negotiis relaxatum, agritudinisque cauſa per duorum menſium ſpatium ſuam ſe eccleſiæ deſuiſſe: cuius rei occaſionem captantem prædictum fratrem noſtrum alium loco eius illic preſbyterum ordinari. Hortamur igitur fraternitatẽ tuam, vt cauſam eius ſolicite perquiras, diſtriçteque diſcutias. Et ſi manifeſta agritudinis, ſicut dicitur, cauſa eccleſiæ ſuam deſuiſſe reppereris, nullũ ei ex ordinatione alterius preſbyteri permittas præiudiciũ generari: ſed in locum ſuum ſine aliqua eum fac dubietate reſtitui. Sin autem aliter ſe res habere dicitur,

quam porrecta ab eo continere videtur suggestio, causam eiusdem canonice legitimeque perquire, & quidquid tibi secundum Deum visum fuerit, iuuante Domino, ita stude decernere, vt nulla de hac re quaestio ad nos vltius reuertatur. Illud autem caritatem tuam specialiter admone-
Ioan. diac. lib. 3. c. 22.
 mus, vt si vera fuerit huius suggestio, atque in suum fuerit ordinem restitutus, de presbytero, qui in loco eius ordinatus est, subtiliter districteque debeas esse sollicitus. Et si quidem sine datione aliqua ad eundem ordinem peruenit, vt in simoniacam haeresim non potuisset incidere, in alia quacumque vacante ecclesia eum volumus cardinari. Sin autem in eo quidpiam, quod auertat Dominus, fuerit tale repertum, ipso etiam presbyteratus priuetur ordine, quem non causa replenda necessitatis ecclesiae, sed sola comprobatur ambitione suscepisse.

EPISTOLA XIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

Vt Felicem diaconum in sua ecclesia suscipiat.

Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.

PRÆSENTIVM lator Felix diaconus, cum nullatenus in
Ioan. diac. 3. cap. 20.
 hæreticorum dogmata lapsus sit, nec a catholica fide discesserit, prauis illectus aduersus Constantinopolitanam Synodum suspicionibus, in Istoricorum se separatione remouerat. Qui cum Romam venisset, recepta a nobis, iuuante Domino, ratione, excessum suum, recepta dominici corporis & sanguinis communione, correxit. Quia ergo, vt dictum est, non in haeresim incidit, sed a sacris generalis ecclesiae mysteriis quasi rectæ studio intentionis errauit, imbecillitati eius atque necessitatibus consulentes, maximeque sustentationi eius pietatis intuitu prouidentes, in tua ecclesia Syracusana eum prauidimus cardinandum, siue vt officium diaconatus expleat, seu certe vt sola eiusdem officii pro sustentanda paupertate sua commoda consequatur, in tuæ fraternitatis volumus hoc pendere iudicio. Quod hortamur vt tua fraternitas implere festinet. Commendantes etiam personam eius, quatenus nullis eum patiaris molestiis aut necessitatibus subiacere,

Yy iij

ne vel nostræ commendationis inueniaris tramitem neglexisse, vel minus exhibuisse quam tuus exigit ordo pauperibus: quia & nos ei annuum quid de nostra ecclesia dari fecimus, vt eiusdem operis, quod te hortamur exhibere, participes esse possimus.

EPISTOLA XV.

GREGORII PAPÆ I.

AD EPISCOPOS DALMATIÆ.

Vt nulli in Salonitana ecclesia sine sua permissione manus imponant: & de Maximi præsumptione.

Gregorius vniuersis episcopis per Dalmatiam.

OPORTVERAT quidem fraternitatem vestram diuini respectu iudicii, clausis carnalibus oculis, nihil quod ad Deum pertinet a recta mentis intentione omittere, nec cuiuslibet hominis faciem rectitudini iustitiæ præponere. Sed postquam mores vestri ita sunt sæcularibus traducti negotiis, vt obliuiscetes omnem sacerdotalis in vobis honoris tramitem, cunctumque superni metus intuitum, non quid Deo, sed quid vobis placeat studeatis explere, necesse habuimus hæc ad vos districtiora specialiter scripta transmittere: quibus ex beati Petri principis apostolorum auctoritate præcipimus, vt nulli penitus extra consensum permissionemque nostram, quantum ad episcopatus ordinationem pertinet, in Salonitana ciuitate manus præsumatis imponere, nec quemquam in ciuitate ipsa aliter quam diximus ordinare. Quod si contra hæc quidpiam vel sponte vestra, vel a quolibet coacti præsumpseritis vel tentaueritis agere, decernimus vos a dominici corporis & sanguinis participatione priuatos, quatenus ex eadem vobis ipsa attræctione vestra, vel voluntate transgrediendæ præceptionis nostræ, a cælestibus mysteriis alieni sitis, nec is quem ordinaueritis habeatur episcopus. Nos namque nullum cuius vita reprehendi potest, ordinari temere volumus. Quod si Honoratus diaconus indignus ostenditur, de vita moribusque eius qui electus fuerit nobis renunciari volumus, vt quidquid in hac re agendum est, cum consensu nostro salubriter permittamus im-

pleri. Confidimus enim in omnipotentem Dominum, quia, quantum ad intentionem nostram pertinet, nunquam quod nostram grauare possit animam, nunquam finemus fieri quod vestram grauare possit ecclesiam. Sin vero in qualibet persona ita voluntarius omnium consensus accesserit, vt auctore Deo digna sit, & non sit qui ab eius ordinatione dissentiat, hanc a vobis in eadem Salonitana ecclesia ex præsentis epistolæ nostræ concessa licentia volumus consecrari: excepta dumtaxat persona Maximi, de qua ad nos multa mala perlata sunt: quæ si ab appetitu maioris ordinis non cessat, restat, vt arbitror, quatenus subtiliter discussa, ipso quoque, in quo est, officio careat.

EPISTOLA XVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD CYPRIANVM DIACONVM.

De ministeriis vasisque ecclesiarum per Siciliam
recolligendis.

Gregorius Cypriano diacono rectori Siciliae.

PERVENIT ad nos diuersos Italiae sacerdotes Siciliam confugientes, plurima secum ecclesiarum suarum ministeria detulisse, eaque siue defunctis eis, siue male dispergentibus, prope omnia deperiisse. Qua in re moti hortamur dilectionem tuam, quatenus transmittens per omnia Siciliae loca, sicubi vasa sacra resque ecclesiarum positas incaute repereris, ea cum summa distictione recolligi facias, atque adunatas sub notitia testium suscipias, susceptasque apud singulos episcopos ecclesiarum deponas, apud quos, vsque dum pacis tempus exposcerit, iuuante Domino, debeant tutissime conseruari. Omnium autem rerum ipsarum non solum desuscepta, eos qui eas tradunt percipere volumus, sed etiam a te notitias earum subtiliter retineri, vt dum necesse fuerit, ex hac cautela, iuuante Domino, possint ab iis quibus traduntur sine imminutione restitui.

Mense Septembri, indictione duodecima.

EPISTOLA XVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD FELICEM EPISCOPVM SIPONTINVM.

De Tribuno ab hostibus redimendo ex ecclesiæ pecuniis.

Gregorius Felici episcopo Sipontino.

QVALITER succurrendum sit redemptionibus captiuorum, & sanctorum Canonum, & mundanarum legum sanctio euidenter edocuit. Quod cum omnibus notum sit, mirati sumus, ut fraternitas tua in redemptionem Tribuni clerici tui presentium latoris nulla mora misericordia subueniret. Quod ergo sponte facere distulisti, nostra saltem facere festina adhortatione commonitus: ne si, quod non credimus, negligendum putaueris, incipiat tibi necessitas, quod voluntas fugit, imponere. Quia igitur supradictus Tribunus ab hostibus se prædatum, ac centum duodecim solidis se perhibet * comparatum, ad quorum se deflet restitutionem urgeri, hæc te oportet diligenter inquirere. Et si ita est, nec eum unde precium in se datum reddere possit habere cognoueris, supradictos solidos de ecclesia redemptori eius restitue. Nam valde durum est si de ecclesia cui militat remedium nullum inueniat. Omis-
sa itaque excusatione, precium quod in eo datum manifesta veritate patuerit, sine aliqua mora, sicut sumus præfati, restitue; quatenus nec creditorem eius tempore necessitatis afflicto subuenisse poeniteat, & hic onere mœroris exutus, mente libera, officii sui ministerium solícite ac competenter exhibeat.

Mense Januario, indictione duodecima.

EPISTOLA XVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAVRVN ABBATEM A SANCTO PANCRATIO.

Commendat ecclesiam sancti Pancratii, ut ad eius corpus Dei opus peragatur.

Gregorius Mauro abbati a sancto Pancratio.

ECCLESIARVM cura, quæ sacerdotilibus officiis euidenter infixæ est, ita nos cogit esse solícitos, ut nulla in
eis

eis neglectus culpa appareat. Quoniam vero ecclesiam S. Pancratii, quæ erat commissa presbyteris, frequenter neglectam fuisse cognouimus, ita vt venientes dominico die populi Missarum solennia audituri, non inuento presbytero, murmurantes redirent; hoc matura deliberatione nostro sedit arbitrio, vt eis remotis monachorum congregationem in monasterio eidem ecclesiæ cohærenti constituere cum Dei gratia deliberemus, quatenus abbas, qui illic præesset, curam & sollicitudinem antefatæ ecclesiæ habere modis omnibus debuisset. In quo etiam monasterio te Maurum abbatem præuidimus præponendum: statuentes, vt terras præfatæ ecclesiæ, vel quidquid illuc intrauerit, seu de redditibus eius accesserit, antedicto monasterio tuo debeat applicari, atque illic sine diminutione aliqua pertinere: ita sane, vt quæcumque in ipsa superscripta ecclesia fienda reparandaque sunt, per te sine dubio reparentur. Sed ne remotis presbyteris, quibus ecclesia ipsa fuerat ante commissa, vacare * ministeriis videatur; idcirco huius tibi auctoritatis tenore præcipimus, vt peregrinum illic debeas adhibere presbyterum, qui sacra Missarum possit solennia celebrare. Quem tamen & in monasterio tuo habitare, & exinde vitæ subsidia habere necesse est. Sed & hoc præ omnibus curæ tuæ sit, vt ibidem ad sacratissimum corpus beati Pancratii quotidie opus Dei procul dubio peragatur. Hæc igitur quæ tibi præcepti huius facienda serie deputamus, non solum te perficere, verum etiam ab his, qui in officio locoque tuo successerint, sic & in perpetuum seruari volumus & impleri, vt nullus deinceps in supradicta ecclesia possit inueniri neglectus.

EPISTOLA XIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD LEONEM ACOLYTHVM.

Ecclesiam sanctæ Agathæ in Suburra commendat.

Gregorius Leoni acolytho.

LOCORVM venerabilium cura nos admonet de eorum utilitate per omnia cogitare. Quia ergo ecclesia sanctæ Agathæ sita in Suburra, quæ spelunca fuit aliquan-

Concil. Tom. 13.

Z z

do prauitatis hæreticæ, ad catholicæ fidei culturam, Deo propitiante, reducta est; ideo huius auctoritatis tenore commonitus, pensiones omnium domorum in hac vrbe constitutarum, quas prædictam ecclesiam temporibus habuisse Gothorum constiterit, & annis singulis congregare non desinas, & quantum in fartis tectis, vel luminaribus, aliaque reparatione eiusdem ecclesiæ necessarium fuerit, erogare modis omnibus studebis. Quidquid vero exuberare potuerit, fideliter rationibus te ecclesiasticis inferre præcipimus.

Mense Aprili, indictione duodecima.

EPISTOLA XX.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMUM PRÆSUMPTOREM IN SALONA.

De excommunicatione illorum episcoporum qui ei manus contra Canonum statuta imposuerunt.

*Gregorius * Maximo præsumptori in Salona.*

Iuo p. 5. c.
133. & 134.

LICET cetera cuiuspiam talia vitæ sint merita, vt nihil sit quod ex his sacerdotalibus valeat * ordinationibus obuiare; tamen solius nefas ambitus feuerissima Canonum districtione damnatur. Cognouimus itaque quod vel surrepta vel simulata piissimorum principum iussione, dum vita dignus non fueris, te ad sacerdotii ordinem cunctis venerabilem prorupisse. Quod nos ideo sine vlla hæsitacione credidimus, quia vitam ætatemque tuam non habemus incognitam: ac deinde, quia serenissimi domini imperatoris animum non ignoramus, quod se in causis sacerdotalibus miscere non soleat, ne nostris in aliquo peccatis grauetur. Additur inauditum nefas, quod post interdictionem quoque nostram, quæ sub excommunicatione tua, ordinantiumque te facta est, cæsis presbyteris, diaconibus, ceteroque clero, manu militari ad medium diceris deductus. Quam rem nos consecrationem dicere nullo modo possumus, quæ ab excommunicatis est hominibus celebrata. Quia igitur sine vllius exempliforma violasti talem tantamque sacerdotii dignitatem; præcipimus, vt vsquedum dominicis vel responsalis nostri cognouerimus apicibus, quod non surreptitia, sed vera

Grat. 9. q.
1. cap. 1.
Iuo p. 14.
cap. 74.

* al. Hs
xiii. c.

* al. Hs
xiii. c.

fuertis iussione ordinatus, nullatenus tu ordinatoresque tui attrectare quidquam præsumatis sacerdotalis officii, neque usque ad rescriptum nostrum, ad cultum sacri altaris accedere. Quod si contra hæc agere præsumpseritis, anathema vobis sit a Deo, & a beato Petro apostolorum principe, vt contemplatione iudicii vestri, ceteris quoque catholicis ecclesiis vltionis vestræ præbeatur exemplum.

Mense Maio, indictione duodecima.

EPISTOLA XXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD VENANTIVM EPISCOPVM LVNENSEM.

Quod Iudæi non possint Christiana mancipia habere:
sed coloni & originarii pensiones illis
præbere debent.

Gregorius Venantio episcopo Lunensi.

MVLTORVM ad nos relatione peruenit, a Iudæis, in Lunensi ciuitate degentibus, in seruitio Christiana detineri mancipia: quæ res nobis tanto visa est asperior, quanto ea fraternitati tuæ patientia operabatur. Oportebat quippe te respectu loci tui, atque Christianæ religionis intuitu, nullam relinquere occasionem vt superstitioni Iudaicæ, simplices animæ non tam suasionibus, quam potestatis iure quodammodo deseruirent. Quamobrem hortamur fraternitatem tuam, vt secundum piissimarum legum tramitem, nulli Iudæo liceat Christianum mancipium in suo retinere dominio. Sed si qui penes eos inueniuntur, libertas eis tuitionis auxilio ex legum sanctione seruetur. Hi vero qui in possessionibus eorum sunt, licet & ipsi ex legum districtione sint liberi, tamen quia colendis eorum terris diutius adhæserunt, vtpote conditionem loci debentes, ad colenda quæ consueuerant rura permaneant, pensionesque prædictis viris præbeant: & cuncta quæ de colonis vel originariis iura præcipiunt, peragant; extra quod nihil eis oneris amplius indicatur. Quod si quisquam de his vel ad alium migrare locum, vel in obsequio suo retinere voluerit, ipse sibi reputet, qui ius colonarium temeritate sua, ius vero iuris domini sui seue-

*Ioan. diac.
lib. 41 c. 44.*

Concil. Tom. 13.

Zz ij

ritate damnauit. In his ergo omnibus ita te volumus solerter impendi, vt nec direpti gregis pastor reus existas, nec apud nos minor æmulatio fraternitatem tuam reprehensibilem reddat.

EPISTOLA XXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CONSTANTIVM EPISCOPVM MEDIOLANENSEM.

Vt Venantio episcopo Lunensi concurrat ad religiosos emendandos.

Gregorius Constantio episcopo Mediolanensi.

QVORVMDAM de Lunensium venientium partibus ad nos relatione peruenit, religiosos locorum ipsorum ita ab ecclesiasticæ disciplinæ tramite deuiasse, vt nullatenus in suis moribus actionibusque canonicæ dispositionis statuta respiciant. Quæ quia erant & examinanda subtilius, & seuerius vlciscenda; præsentium latorem Venantium fratrem & coepiscopum nostrum, vt instanter emendarentur admonui. Sed pro magnitudine inquietudinis excedentium personarum, solum se non iudicauit in huiusmodi inquisitione sufficere: ideoque postulauit a nobis, vt in eodem examinando negotio fraternitatis tuæ ei adiuiceretur auctoritatis auxilium. Quamquam igitur fraterna dilectio hoc a te & sine nostris scriptis debeat exigere, tamen præsentibus quoque vos specialiter epistolis adhortamur, vt adhibito vobis prædicto fratre nostro, cunctos clericos ceterosque religiosos prænominatæ ciuitatis & territorii eius de excessibus, quorum aliquid est suspicionis, ad te venire compellas, atque cuncta secundum Deum propter futuri metum iudicii subtiliter inquirentes, si quem a Canonum statutis recessisse reperitis, canonica eum ultione corrigite. Nec patiamini in locis vestris eos qui non gerunt in moribus quod ostendunt in habitu, per abrupta diutius euagari. Quos oportet & ad rectitudinis normam pastorali vos circumspeditione reducere. Ita ergo fraternitas tua, cunctis solertius indagatis, quæ nobis in talibus nuntiata sunt corrigat, ordinet, atque in futurum sopire festinet, vt & animæ tuæ proficiat, si tui causas vigilanter atque viuaciter perscrutaris officii, &

nostrum minime frustrari permittas, quod semper de tua maturitatis habuimus distractione iudicium.

EPISTOLA XXIII.
GREGORII PAPÆ I.

AD NOBILES SARDINIÆ INSVLÆ.

Vt diligenter inuigilent rusticos a cultu idolorum auertere.

Gregorius nobilibus ac possessoribus in Sardinia insula consistentibus.

FRATRIS & coepiscopi mei Felicis, & filii mei Cyriaci serui Dei relatione cognoui, pene omnes vestros rusticos in vestris possessionibus idololatriæ deditos haberi. Et valde hac de re contristatus sum, quia scio quod subiectorum culpa præpositorum deprimit vitam, & cum in subiecto peccatum non corrigitur, in eos qui præsunt sententia retorquetur. Vnde, magnifici filii, exhortor, vt omni cura omnique sollicitudine animarum vestrarum zelum habere debeatis, & quas rationes omnipotenti Deo de subiectis vestris reddituri estis, aspiciate. Ad hoc quippe vobis illi commissi sunt, quatenus & ipsi vestræ utilitati valeant ad terrena seruire, & vos per vestram prouidentiam eorum animabus ea quæ sunt æterna prospicere. Si igitur impendunt illi quod debent, vos eis cur non soluitis quod debetis? id est, vt assidue illos magnitudo vestra commoneat, ab idololatriæ errore compescat, quatenus, eis ad fidem ductis, omnipotentem Dominum erga se placabilem faciat. Ecce enim mundum hunc quia vicinus finis vrget aspiciatis; quod modo humanus in nos, modo diuinus sauiat gladius videtis; & tamen vos veri Dei cultores a commissis vobis lapides adorari conspiciatis, & tacetis? Quid, quæso, in tremendo iudicio dicturi estis, quando hostes Dei & sub potestate vestra suscepistis, & tamen eos Deo subdere, atque ad eum reuocare contemnitis? Vnde debitum salutationis alloquium soluens peto, vt magnitudo vestra attendere erga zelum Dei vehementer inuigilet, & quis quantos ad Christum perduxerit suis mihi epistolis indicare festinet. Quod ergo vos agere ex aliqua occasione forsitan minime valetis, prædicto fratri & coepi-

scopo nostro Felici vel filio meo Cyriaco iniungite, eisque ad opus Dei solatium præbete, ut in remuneratione vitæ tanto possitis esse participes, quanto nunc bono operi solatium præbetis.

EPISTOLA XXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

Ut xenodochia ab eo diligenter gubernentur. Item de Epiphanio presbytero. De Paulo clerico malefico. De ordinationibus & nuptiis clericorum. De virginibus velandis. De mulieribus a monasteriis egressis.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.

OPORTEBAT siquidem fraternitatem tuam ita de rebus piis esse sollicitam, ut nihil ad explendas eas nostris admonitionibus penitus indigeret: tamen quia quædam ad nos peruenerunt quæ sunt corrigenda capitula, nihil est incongruum si nostræ quoque vobis pagina auctoritatis accedat. Quamobrem significamus peruenisse ad nos, consuetudinem fuisse, ut xenodochia, quæ sunt in Calaritanis partibus constituta, apud episcopum ciuitatis singulis quibusque temporibus suas subtiliter rationes exponerent, eius videlicet tuitione atque sollicitudine gubernanda. Quod quia tua hætenus fertur caritas neglexisse, hortamur, ut, sicut dictum est, tibi singulis quibusque temporibus rationes suas xenodochi, qui in eis sunt constituti vel fuerunt, subtiliter reddant. Atque tales in eis qui præsentantur ordinantur, qui vita, moribus atque industria inueniantur esse dignissimi, religiosi dumtaxat, quos vexandi iudices non habeant potestatem: ne si tales personæ fuerint, quas in suum possint euocare iudicium, vastandarum rerum debiliū, quæ illic reiacent, præbeatur occasio: de quibus rebus summam te curam gerere volumus, ut nulli sine tua licentia detur notitia, ne usque ad direptionem earum ex fraternitatis tuæ perueniatur incuria. Præterea nostri latorem præsentium Epiphanium presbyterum quorundam sacerdotum literis criminaliter accusatum. Cuius nos, ut valuimus, discutientes causam, nihilque in eo obiectorum reperientes, ut ad locum suum re-

Grat. 5.9.6.
cap. 4.

uerteretur, absoluiamus. Criminis ergo eius auctores te volumus perscrutari. Et nisi qui easdem transmisit epistolas paratus fuerit hoc quod obiecit canonicis atque districtissimis probationibus edocere, nullatenus ad sanctæ mysterium communionis accedat. Paulum vero clericum, qui ^{Iuo p. 11. c. 23.} sæpe dicitur in maleficiis deprehensus, qui despecto habitu suo ad laicam reuersus vitam in Africam fugerat; si ita est, corporali prius proueniente vindicta, præuidimus in pœnitentiam dari, quatenus & secundum apostolicam sententiam, ex carnis afflictione spiritus saluus fiat: & terrenas peccatorum sordes, quas prauis contraxisse fertur operibus, lacrymarum possit assiduitate diluere. Eis vero qui ab ecclesiastica communione suspensi sunt, nullus religiosus secundum Canonum præcepta iungatur. De ordinationibus vero vel de nuptiis clericorum, aut de iis quæ velantur virginibus, nullus, vt nunc fieri dicitur, quidquam præmii præsumat accipere, nisi quippiam sua sponte offerre maluerint. De mulieribus quæ de monasteriis ad laicam vitam sunt egressæ, virosque fortitæ, quid fieri debeat, cum prædicto fraternitatis tuæ presbytero subtilius sumus collocuti: cuius relatione sanctitas vestra potest plenius informari. Religiosi vero clerici conuentus, patrocinia laicorum caueant, & tuæ modis omnibus secundum Canones iurisdictioni subdantur, ne remissione fraternitatis tuæ, eius cui præes disciplina dissoluatur ecclesiæ. ^{Grat. 27. q. 1. c. Eos autem.} Eos autem qui in prædictas mulieres, quæ egressæ sunt de monasteriis, exceßerunt, & nunc dicuntur a communione suspensi, si fraternitas tua de tali facinore digne pœnituisse præuiderit, ad sacram communionem te volumus reuocare.

EPISTOLA XXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD ZABARDAM DVCEM SARDINIÆ.

De Barbaricinis conuertendis.

Gregorius Zabardæ duci Sardinie.

SCRIPTIS fratris & coepiscopi mei Felicis & Cyriaci ^{Ioan. diac. lib. 4. cap. 47.} serui Dei, gloriæ vestræ bona cognouimus. Magnaque omnipotenti Deo gratias agimus, quod talem ducem

Sardinia suscepit, qui sic sciat quæ terrena sunt reipublicæ exoluere, vt bene etiam nouerit omnipotenti Deo obsequia patriæ cælestis exhibere. Scripserunt etenim mihi quod eo pacto cum Barbaricinis facere pacem disponitis, vt eosdem Barbaricinos ad Christi seruitium adducatis. Hac de re valde lætatus sum, & dona vestra, si omnipotenti Deo placuerit, citius serenissimis principibus innotesco. Vos ergo quod cœpistis, explete: omnipotenti Deo deuotionem vestræ mentis ostendite: eos quos illuc ad conuertendos Barbaricinos transmisiimus, quantum valetis adiuuate, scientes quod talia opera multum vos & ante terrenos principes, & coram cælesti rege præualeant adiuuare.

EPISTOLA XXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

De ordinatione ecclesiarum. De rusticis Paganis. De lapsis sacerdotibus ad pristinum officium non reuocandis. Et de chrismate.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.

Grat. 11. q.
1. cap. 11.
Idem dist.
21. cap. 29.

FRATRIS & coepiscopi nostri Felicis, & Cyriaci abbatris relatione cognouimus, quod in insula Sardinia sacerdotes a laicis iudicibus opprimantur, & fraternitatem tuam ministri sui despiciant: dumque solum simplicitati a vobis studetur, quantum videmus, disciplina negligitur. Vnde hortor, vt omni excusatione postposita, ecclesiam, quam suscepisti, auctore Deo regas, disciplinam clericos tenere cogas, nullius verba metuere studeas. Archidiaconum vero tuum, vt audio, cum mulieribus habitare prohibuisti, & nuncusque in ea prohibitione despiceris. Qui nisi iussioni tuæ paruerit, eum sacro ordine volumus esse priuatum. Accidit autem aliud valde lugendum, quia ipsos rusticos, quos habet ecclesia tua, nuncusque in infidelitate remanere negligentia fraternitatis vestræ permisit. Et quid vos admoneo vt extraneos ad Deum adducatis, qui vestros ab infidelitate corrigere negligitis? Vnde necesse est vos per omnia in eorum conuersionem vigilare. Nam si cuiuslibet episcopi in Sardinia insula Paganum rusticum

EPISTOLARVM LIBER III. 369

sticum inuenire potuero, in eundem episcopum fortiter vindicabo. Iam vero si rusticus tantæ fuerit perfidiæ & obstinationis inuentus, vt ad Dominum Deum venire minime consentiat, tanto pensionis onere grauandus est, vt ipsa exactionis suæ pœna compellatur ad rectitudinem festinare. Peruenit etiam ad nos quosdam de sacris ordinibus lapsos, vel post pœnitentiam, vel ante ad ministerii sui officium reuocari: quod omnino prohibuimus, & in hac re sacratissimi quoque Canones contradicunt. Qui igitur post acceptum sacrum ordinem lapsus in peccatum carnis fuerit, sacro ordine ita careat, vt ad altaris ministerium ulterius non accedat. Sed ne vnquam ii qui ordinati sunt pereant, prouideri debet quales ordinentur, vt prius aspiciatur si vita eorum continens in annis plurimis fuit, si studium * orationis, si eleemosynæ amorem habuerunt. Quærendum quoque est, ne forte fuerit bigamus. Videndum etiam ne sine literis, aut obnoxius curiæ, compellatur post sacrum ordinem ad exactionem publicam redire. Hæc itaque omnia diligenter fraternitas vestra inquirat, vt, dum diligenter quilibet exquisitus ordinatur, non celeriter post ordinationem deponatur. Ea autem quæ fraternitati vestræ scripsimus, cunctis sub vobis episcopis innotescite, quia ego illis scribere nolui, ne honorem vestrum viderer imminuere. Peruenit quoque ad nos quosdam scandalizatos fuisse, quod presbyteros chrismate tangere in fronte eos qui * baptizati sunt prohibuimus. Et nos quidem secundum vsum veterem ecclesiæ nostræ fecimus: sed si omnino hac de re aliqui contristantur, vbi episcopi desunt, vt presbyteri etiam in frontibus * baptizatos chrismate tangere debeant, concedimus.

Grat. 23. q. 6. cap. 4.

Grat. dist. 50. cap. 9.

Igo p. 6. c. 78.

Grat. dist. 95. c. 9.

* al. le-
ctionis

* al. bapti-
zandi

* al. bapti-
zandos

EPISTOLA XXVII. GREGORII PAPÆ I.

AD HOSPITONEM DVCEM BARBARICINORVM.

Vt ad Barbaricinos conuertendos solatia præbeat.

Gregorius Hospitoni duci Barbaricinorum.

CVM de gente vestra nemo Christianus sit, in hoc scio quia omni gente tua es melior, quia tu in ea Christianus inueniris. Dum enim Barbaricini omnes vt insensata

Concil. Tom. 13.

Aaa

animalia viuant, Deum verum nesciant, ligna autem & lapides adorent; in eo ipso quod Deum verum colis, quantum omnes antecedas, ostendis. Sed fidem, quam percepiſti etiam bonis actibus & verbis exequi debes, & Christo, cui credis, offerre quod præuales; vt ad eum quoscumque potueris adducas, eosque baptizari facias, & æternam vitam deligere admoneas. Quod si fortasse ipse agere non potes, quia ad aliud occuparis, salutans peto, vt hominibus nostris, quos illuc transmisiſimus, fratri scilicet & coepiscopo meo Felici, filioque meo Cyriaco seruo Dei solatiari in omnibus debeas, vt dum eorum labores adiuuas, deuotionem tuam omnipotenti Domino ostendas, & ipse tibi in bonis actibus adiutor sit, cuius tu in bono opere famulis solatiaris. Benedictionem vero sancti Petri apostoli per eos vobis transmisiſimus, quam peto vt debeatis benigne suscipere.

Mense Iunio, indictione duodecima.

EPISTOLA XXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CANDIDVM DEFENSOREM.

Vt Albino luminibus priuato singulis annis duo tremisses præbeat.

Gregorius Candido defensori.

Ioan. diac.
lib. 2. c. 55.

NECESSESSITATEM patientibus pontificale conuenit adesse subsidium. Pro quare experientia tua præſenti auctoritate præcipimus, quatenus Albino priuato luminibus, filio quondam Martini coloni, singulis annis duo tremisses sine aliqua dilatione præſtare non definat, non dubitatura ſuis hoc ſine dubio rationibus imputari.

EPISTOLA XXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

De episcopo ordinando in eo loco vbi pridem extiterat.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.

PERVENIT ad nos, in loco qui intra prouinciã Sardiniam ſitus eſt, & dicitur Phasiana, conſuetudinem fuiſſe epi-

scopum ordinandi, sed hanc pro rerum necessitate longis aboleuisse temporibus. Quia autem nunc sacerdotum indigentia quosdam illic paganos remanere cognouimus, & ferino degentes modo, Dei cultum penitus ignorare; hortamur fraternitatem tuam, ut illic secundum pristinum modum ordinare festinet antistitem, talem videlicet, qui ad hoc opus moribus ac verbo existat idoneus, & oberrantes ad gregem dominicum pastorali studeat æmulatione deducere, quatenus eo illic ad animarum vacante compendium, nec vos inueniamini superflua poposcisse, nec olim destructa frustra nos reformasse pœniteat.

EPISTOLA XXX.

GREGORII PAPÆ I.

AD CONSTANTINAM AVGVSTAM.

Ne reliquiæ sanctorum iuxta veterem ecclesiæ Romanæ consuetudinem ex suis locis extrahantur. Item de apostolorum Petri & Pauli, & sancti Laurentii miraculis quæ circa illorum corpora contigerunt. Et de monachis Græcis mortuorum ossa effodientibus. Et de sancti Pauli catenis.

*Gregorius * Constantinae Augustæ.*

SERENITAS vestrae pietatis, religionis studio, & sancti-
statis amore conspicua, propter eam quæ in honorem sancti Pauli apostoli in palatio ædificatur ecclesiam, caput eiusdem sancti Pauli, aut aliud quid de corpore ipsius, suis ad se iussionibus a me præcipit debere transmitti. Et dum illa mihi desiderarem imperari, de quibus facillimam obedientiam exhibens, vestram erga me amplius potuisssem gratiam prouocare, maior me mœstitia tenuit quod illa præcipitis, quæ facere nec possum, nec audeo. Nam corpora sanctorum Petri & Pauli apostolorum, tantis in ecclesiis suis coruscant miraculis atque terroribus, ut neque ad orandum sine magno illuc timore possit accedi. Denique dum beatæ recordationis decessor meus, quia argentum, quod supra sacratissimum corpus beati Petri apostoli erat, longe tamen ab eodem corpore fere quindecim pedum spatium mutare voluit, signum ei non parui terroris apparuit. Sed & ego aliquid similiter ad sacratissimum

Ioan. diac.
lib. 3. c. 55.

Concil. Tom. 13.

A a a ij

corpus sancti Pauli apostoli meliorare volui: & quia necesse erat, ut iuxta sepulcrum huiusmodi effodi altius debuisset, præpositus loci ipsius ossa aliqua non quidem eidem sepulcro coniuncta reperit. Quæ quoniam leuare præsumpsit, atque in alium locum transponere, apparentibus quibusdam tristibus signis, subita morte defunctus est. Præter hæc autem sanctæ memoriæ decessor meus, itidem ad corpus sancti Laurentii martyris quædam meliorare desiderans, dum nescitur ubi venerabile corpus ipsius esset collocatum, & effoditur exquirendo, subito sepulcrum ipsius ignoranter apertum est: & ii qui præsentibus erant atque laborabant, monachi & mansionarii, quia corpus eiusdem martyris viderunt, quod quidem minime tangere præsumpserunt, omnes intra decem dies defuncti sunt, ita ut nullus vitæ superesse potuisset, qui sanctum iusti corpus illius viderat. Cognoscat autem tranquillissima domina, quia Romanis consuetudo non est, quando sanctorum reliquias dant, ut quidquam tangere præsumant de corpore: sed tantummodo in pyxide brandeum mittitur, atque ad sacratissima corpora sanctorum ponitur. Quod leuatum, in ecclesia, quæ est dedicanda, debita cum veneratione reconditur; & tantæ per hoc ibidem virtutes fiunt, ac si illuc specialiter eorum corpora deferantur. Vnde contigit ut beatæ recordationis Leonis papæ temporibus, sicut a maioribus traditur, dum quidam Græci de talibus reliquiis dubitarent, prædictus pontifex hoc ipsum brandeum allatis forficibus incidere, & ex ipsa incisione sanguis efflueret. In Romanis namque vel totius occidentis partibus omnino intolerabile est atque sacrilegum, si sanctorum corpora tangere quisquam fortasse voluerit. Quod si præsumpserit, certum est quia hæc temeritas impunita nullo modo remanebit. Pro qua re de Græcorum consuetudine, qui ossa leuare sanctorum se assuerunt, vehementer miramur, & vix credimus. Nam quidam monachi Græci huc ante biennium venientes, nocturno silentio iuxta ecclesiam sancti Pauli corpora mortuorum in campo iacentia effodiebant, atque eorum ossa recondebant, seruantes sibi, dum recederent. Qui cum deprehensi, & cur hoc facerent diligenter fuissent discussi, confessi sunt quod illa ossa ad Græciam essent tam-

quam sanctorum reliquias portaturi. Ex quorum exemplo, sicut prædictum est, maior nobis dubietas nata est, vtrum verum sit quod leuare veraciter ossa sanctorum dicuntur. De corporibus vero beatorum apostolorum quid ego dicturus sum, dum constet, quia eo tempore quo passi sunt, ex oriente fideles venerunt, qui eorum corpora sicut ciuium suorum repeterent? Quæ ducta vsque ad secundum vrbis milliarium, in loco qui dicitur ad catacumbas collocata sunt. Sed dum ea exinde leuare omnis eorum multitudo conueniens niteretur, ita eos vis tonitruï atque fulguris nimio metu terruit atque dispersit, vt talia denuo nullatenus attentare præsumerent. Tunc autem exeuntes Romani eorum corpora, qui hoc ex Domini pietate meruerunt, leuauerunt, & in locis quibus nunc sunt condita posuerunt. Quis ergo nunc, serenissima domina, tam temerarius possit existere, vt hæc sciens eorum corpora non dico tangere, sed vel aliquatenus præsumat inspicere? Dum igitur talia mihi a vobis præcepta sunt, de quibus parere nullatenus potuissem, quantum inuenio non vestrum est, sed quidam homines contra me pietatem vestram excitare voluerunt, vt mihi, quod absit, voluntatis vestræ gratiam subtraherent, & propterea quæfuerunt capitulum, de quo vobis quasi inobediens inuenirer. Sed in omnipotente Domino confido, quia nullo modo benignissimæ voluntati surrepitur, & sanctorum apostolorum virtutem, quos toto corde & mente diligitis, non ex corporali præsentia, sed ex protectione semper habebitis. Sudarium vero, quod similiter transmitti iussitis, cum corpore eius est, quod ita tangi non potest, sicut nec ad corpus illius accedi. Sed quia serenissimæ dominæ tam religiosum desiderium esse vacuum non debet, de catenis quas ipse sanctus Paulus apostolus in collo & in manibus gestauit, ex quibus multa miracula in populo demonstrantur, partem aliquam vobis transmittere festinabo, si tamen hanc tollere limando præualuero: quia dum frequenter ex catenis eisdem multi venientes benedictionem petunt, vt parum quid ex limatura accipiant, assistit sacerdos cum lima: & aliquibus petentibus ita concite aliquid de catenis ipsis excutitur, vt mora nulla sit. Quibusdam vero petentibus, diu per catenas ipsas du-

citur lima, & tamen vt aliquid exinde exeat non obtinetur.

Mense Junio, indictione duodecima.

EPISTOLA XXXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANTHEMIVM SVBDIACONVM.

Ne Iudæi conuersi victus inopiam patiantur.

Gregorius Anthemio subdiacono.

HIS quos de Iudaica perditione Redemptor noster ad se dignatur conuertere, rationabili nos oportet moderatione concurrere; ne victus, quod absit, inopiam patiantur. Ideoque tibi huius præcepti auctoritate mandamus, quatenus filiabus Iustæ ex Hebræis, id est, Iulianæ, Redemptæ, & Fortunatæ a tertiadecima succedenti indictione annis singulis solidos dare non differas, quos tuis noueris modis omnibus rationibus imputandos.

EPISTOLA XXXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD PANTALEONEM PRÆFECTVM AFRICÆ.

Vt Donatistæ qui catholicos iterum rebaptizare tentant comprimantur.

Gregorius Pantaleoni præfetto Africæ.

HÆRETICORVM nefandissimam prauitatem, qualiter lex persequatur instantius, excellentiæ vestræ non habetur incognitum. Hi igitur, quos & fidei nostræ integritas & legum damnat distinctio mundanarum, non leue peccatum est, si vestris inueniant temporibus licentiam referpendi. In illis igitur partibus, quantum didicimus, ita Donatistarum creuit audacia, vt non solum de suis ecclesiis auctoritate pestifera eiiciant catholicæ fidei sacerdotes; sed & quos vera confessione aqua regenerationis abluerat, rebaptizare non metuunt. Valdeque miramur, si tamen ita est, vt vobis illic positis huiuscemodi liceat hominibus in prauis excedere. Primum siquidem quale de vobis iudicium hominibus relinquatis, attendite; si hi qui aliorum temporibus iusta ratione compressi sunt, vobis

adminiftrantibus viam fui excessus inueniant. Deinde perditorum animas Deum nostrum de manu vestra scitote requirere, si tantum nefas, inquantum possibilitas exigit, emendare negligitis. Hæc enim excellentia vestra non amare suscipiat. Nam quia vos vt filios proprios diligimus, propterea hæc quæ vobis prodesse non ambigimus, indicamus. Paulum vero fratrem & coepiscopum nostrum ad nos sub omni festinatione dirigite, ne cuiquam impediendi eum aliqua occasio vel excusatio detur, vt veritatem plenius agnoscentes, qualiter tanti facinoris ultio debeat prouenire, Deo adiuuante, rationabili possimus tractatu disponere.

EPISTOLA XXXIII.
GREGORII PAPÆ I.

AD THEODOLINDAM REGINAM LONGOBARDORVM.

De quatuor Synodis venerandis & amplectendis,
& Constantio episcopo.

Gregorius Theodolindæ reginæ Longobardorum.

QVORVMDAM ad nos relatione peruenit ab aliquibus episcopis gloriam vestram vsque ad hoc scandalum contra sanctam ecclesiam fuisse perductam, vt sese a catholica vnanimitatis communione suspenderet. Quod quantum vos pure diligimus, tanto de vobis fortius dolemus, quia vos imperitis stultisque hominibus creditis, qui non solum ea quæ loquuntur nesciunt, sed vix ea quæ audierunt percipere possunt. Qui dum neque legunt, neque legentibus credunt, in ipso errore manent, quem sibi ipsi de nobis finxerunt. Nos enim veneramur sanctas quatuor Synodos; Nicænam, in qua Arius, Constantinopolitanam, in qua Macedonius; Ephesinam primam, in qua Nestorius; Calchedonensem, in qua Eutyches atque Dioscorus damnatus est: profitentes quia quisquis aliter sapit, quam hæc quatuor Synodi, a fide veritatis alienus est. Damnamus autem quoscumque damnant, & quoscumque absolunt absoluius: sub anathematis interpositione ferientes eum, qui earumdem quatuor Synodorum, maxime autem Calchedonensis, de qua quibusdam imperitis hominibus nata est dubietas & superstitionis occasio, fidei

addere, vel adimere præsumit. Cum itaque integritatem nostram ex aperta mea traditione seu professione cognoscitis, dignum est ut de ecclesia beati Petri apostolorum principis nullum ulterius scrupulum dubietatis habeatis: sed in vera fide persistite, & vitam vestram in petra ecclesiæ, hoc est, in confessione beati Petri apostolorum principis solidate: ne tot vestra lacryma tantaque bona opera pereant, si a fide vera inveniuntur aliena. Sicut enim rami sine virtute radicis arescunt, ita opera quantumlibet bona videantur, nulla sunt, si a soliditate fidei disiunguntur. Decet ergo gloriam vestram ad reuerendissimum & fratrem & coepiscopum nostrum Constantium, cuius & fides & vita olim mihi bene est approbata, sub omni celeritate transmittere, eique directis epistolis indicare ordinationem eius quam benigne suscipitis, & quia ab eius ecclesiæ communione in nullo separamini, ut vere, sicut de bona ac fideli filia, communi exultatione gratulemur. In hoc autem vos ac vestra opera Deo placere cognoscite, si prius quam eius examen veniat, sacerdotum illius iudicio comprobentur.

EPISTOLA XXXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD LEONEM EPISCOPVM CATANENSEM.

Ne subdiaconi cum suis vxoribus misceantur, & de vxore
Speciosi subdiaconi in monasterium
detrusa.

Gregorius Leoni episcopo Catanensi.

Grat. dist.
32. cap. 24.
& 27. Anf.
lib. 7. cap.
138.
Poly. lib. 4.
tit. 31.

MULTORVM relatione comperimus hanc apud vos olim consuetudinem tenuisse, ut subdiaconi suis licite miscerentur coniugibus. Quod ne denuo quisquam præsumeret, a Seruodei, sedis nostræ diacone, ex auctoritate nostri decessoris est isto modo prohibitum; ut eodem tempore hi qui iam vxoribus fuerant copulati, vnum ex duobus eligerent, id est, aut a suis vxoribus se abstinerent, aut certe nulla ratione ministrare præsumerent. Et quantum dicitur, Speciosus tunc subdiaconus pro hac re ab administrationis se suspendit officio, & vsque in obitus sui tempus notarii quidem gessit officium, & a ministerio, quod

quod subdiaconum oportuerat exhibere, cessauit. Post cuius obitum, quia relicta eius Honorato marito est sociata, a tua eam fraternitate in monasterio cognouimus esse deputatam. Ideoque si, ut fertur, eius se maritus ab administratione suspendit, antedictæ mulieri non debet officere, quod ad secundam coniugii copulationem migravit: præsertim si non tali mente subdiacono iuncta est, ut a carnis voluptatibus abstineret. Si ergo ita se veritatem, quem admodum edocti sumus, habere cognoscis; prædictam te mulierem de monasterio per omnia conuenit relaxare, ut ad suum maritum sine aliqua possit formidine remeare. De cetero vero fraternitas tua sit omnino sollicita, ut quos ad hoc iam officium contigerit promoueri, hoc quam maxime diligenter inspiciat; ne si vxores habent, miscendi se cum eis licentia potiantur, sed ad similitudinem sedis apostolicæ eos cuncta obseruare sua nihilo minus distictione constituat.

EPISTOLA XXXV.
GREGORII PAPÆ I.

AD VICTOREM ET COLVMBVM AFRICÆ EPISCOPOS.

De hæresi Donatistarum iterum pullulante.

Gregorius Victori & Columbo episcopis Africae.

QVALITER neglectus inter initia morbus vires accipiat, ex nostris necessitatibus, quas patimur, in hac ciuitate constituti probauimus. Huic igitur nascenti morbo, si doctorum obstaret prouiso medicorum, scimus quidem quia ante cessaret, quam tarde procuratus plurimum noceret. Huius ergo considerationis ratio vehementer nos debet impellere, ut animarum morbis initiantibus tota festinemus possibilitate resistere, ne dum salubria adhibere medicamenta negligimus, multorum nobis vita, quos Deo nostro contendimus lucrari, subripiatur. Vnde nos oportet ita caulas ouium, quibus nos custodes videmur esse propositi, vigilantia custodia atque sollicitudine præmunire, quatenus lupus insidians vndique pastores sibi repugnantes inueniat, & viam ingrediendi in eas non habeat. Comperimus siquidem Donatistarum stimulos sic in illis partibus gregem turbasse dominicū, ac si nullius pasto-

Concil. Tom. 13.

Bbb

ris moderamine regeretur. Nuntiatumque nobis est, quod dicere sine graui dolore non possumus, quod plurimi eorum venenatis iam sint dentibus laniati. Denique sacerdotes, canonicos prauissima de suis ecclesiis temeritate repellere: & multos insuper, quibus salutem regenerationis aqua præbuerat, rebaptizantes, prauitate nefandissima necauisse dicuntur. Quæ res animos nostros valde mœstificat, quod vobis illic positis damnatæ præsumptioni tantum scelus perpetrare licuerit. Quia de re fraternitatem vestram scriptis præsentibus adhortamur, vt habito tractatu, initoque Concilio, ita nascenti huic adhuc morbo inhianter ac tota virtute debeatis obsistere, dummodo nec vires ex neglectu percipiat, nec in commissio vobis grege pestilentiaæ damna concutiat. Nam si quolibet modo, quod non credimus, incipienti negligitis iniquitati resistere, plurimos erroris sui gladio vulnerabunt. Et est profecto grauissimum, laqueo diabolicæ fraudis irretiri permittere, quos prius possumus, ne alligentur, eripere. Melius est autem ne quisquam vulneretur obsistere, quam vulneratus qualiter sanari possit exquirere. Hoc itaque considerantes sacrilegam prauitatem sedula oratione ac virtute qua valetis obruere festinate, vt & subsequens nuntius, Christi gratia suffragante, de eorum nos ultione latificet, magis quam de excessu contristet. Paulum præterea fratrem & coepiscopum nostrum ad nos, quo potestis studio, omni sub festinatione dirigite, quatenus ab eo causas subtilius tanti facinoris agnoscentes, huic nefandissimæ prauitati cum creatoris nostri solatio medicinam dignæ possimus correptionis imponere.

EPISTOLA XXXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMIANVM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

Præcipit vt Euplo patris bona reddantur.

Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.

EVPLVS præsentium portitor Eufanium Agrigentina ciuitatis episcopum suum fuisse memorat genitorem, matrisque suæ res apud eum plurimas indicat mansisse.

Quem quoniam intestatum asserit esse defunctum, ideo & res maternas sibi petit debere restitui, & antedicti episcopi patris sui se permitti substantiam adipisci. Qua de re fraternitati tuæ huius præcepti serie deputamus, quatenus diligenter curet addiscere, & si quid apud prædictam ecclesiam de rebus matris ipsius inueniri potuerit, si quidem nihil est quod antedicto Euplo rationabiliter possit obistere ei secundum suam faciat portionem restitui. Proinde & de rebus paternis, quas ante episcopatum dignoscitur habuisse, si eas in ius ecclesiæ suæ quolibet modo non transtulit, ei, quantum portioni eius legaliter scit competere, ut satisfieri possit, imminet. Nam omnino & contra rationem, & contra nostrum probatur esse propositum, si cui ea quæ iuste competunt restitui ac satisfieri denegemus. Ita ergo hæc fraternitas tua implere festinet, ut superscripto portitori ad nos denuo ex hac re nulla remeandi necessitas imponatur. Nam quod beatæ recordationis decessor noster præceptum direxerat, ut lapsæ eo omnes res eius ecclesiæ remanerent, hoc ideo eum credimus præcepisse, ne per eas adhuc amplius deperiret; nunc vero æquum esse pensamus, ut filium patris culpa non ingrauet: sed fraternitatis tuæ dispensatione, quidquid ei legaliter potest competere, consequatur.

EPISTOLA XXXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CONSTANTIVM EPISCOPVM MEDIOLANENSEM.

De iuramento non dando ciuibus Brixia. Et de nominatione Ioannis inter Missarum solennia. Et de quinta Synodo.

Gregorius Constantio episcopo Mediolanensi, &c.

SCRIPTIS sanctitatis vestræ percursis, in graui vos moerore esse cognouimus, maxime propter episcopum & ciues Brixia, qui vobis mandant, ut eis epistolam transmittatis, in qua iurare debeatis, vos tria capitula minime damnassee. Quod si decessor fraternitatis vestræ Laurentius non fecit, a vobis quæri non debet: si autem fecit, aut cum vniuersali ecclesia non fuit, aut cautionis suæ iuramenta transcendit. Sed quia eundem virum sua credimus sacra-

Concil. Tom. 13.

Bbb ij

menta seruasse, atque in vnitae catholice ecclesie permanisse, dubium non est, quod nulli episcoporum suorum iurauerit se tria capitula minime damnassee. Ex qua re colligat sanctitas vestra, quia cogi non debet ad hoc quod a decessore vestro factum nullo modo est. Sed ne ii qui vobis ista scripserunt scandalizari videantur, transmittite eis epistolam, in qua sub anathematis interpositione fateamini, neque vos aliquid de fide Calchedonensis Synodi imminuere, neque eos qui imminuunt recipere: & quoscumque damnauit, damnare; & quoscumque absoluit, absolvere. Vnde credo eis posse celerrime satisfieri. Quod autem scripsistis, quia scandalizantur plurimi eorum, quia fratrem & coepiscopum nostrum Ioannem Rauennatis ecclesie inter Missarum solennia nominetis, requirenda vobis consuetudo antiqua est, & si consuetudo fuit, modo a stultis hominibus reprehendenda non est. Si vero consuetudo non fuit, fieri non debet, vnde quibusdam scandalum moueri possit: tamen solcite perquirere stude, si idem Ioannes frater & coepiscopus noster vos ad altare nominet, quod minime dicunt fieri. Et si ille vestri nominis memoriam non facit, quare necessitas cogat ignoro, vt vos illius faciatis. Quod quidem si sine aliquorum scandalo fieri potest, vos tale aliquid facere valde laudabile est, quia caritatem, quam erga fratres vestros habetis, ostenditis. Quod autem scripsistis, quia epistolam meam regine Theodolinde transmittere minime voluisti, pro eo quod in ea quinta Synodus nominabatur: si eam exinde scandalizari posse credidistis, recte factum est, vt minime transmitteretis. Vnde nunc ita facimus sicut vobis placuit, vt quatuor Synodos solummodo laudaremus. De illa tamen Synodo quare in Constantinopoli postmodum facta est, quare a multis quinta nominatur, scire vos volo, quia nihil contra quatuor sanctissimas Synodos constituerit vel senserit; quippe quia in ea de personis tantummodo non autem de fide aliquid gestum est, & de his personis, de quibus in Calchedonensi Concilio nihil continetur, sed post expressos Canones facta contentio & extrema actio de personis ventilata est. Nos tamen sicut voluistis ita fecimus, vt eiusdem Synodi nullam memoriam faceremus. Sed & de episcopis quare scripsistis, predictae filie nostre regine

scripsimus. Vrsicinum qui vobis scripsit aliqua contra Ioannem fratrem & coepiscopum nostrum, vos per epistolas vestras & dulcedine & ratione ab intentione sua compescere debetis. De Fortunato autem fraternitatem vestram esse sollicitam volumus, ne vobis a malis hominibus in aliquo subripiatur. Nam audio eum cum decessore vestro Laurentio ad mensam ecclesiae per annos plurimos nuncusque comedisse, inter nobiles confedissee, & subscripsisse, eumque fratre nostro sciente innumeris annis militasse. Et post tot annos modo videtur fraternitati vestrae vt de status sui conditione pulsetur. Quod mihi omnino incongruum videtur. Et ideo hoc per ipsum vobis sed secreto mandaui. Tamen si quid est rationabiliter quod ei possit opponi, in nostro debet iudicio ventilari. Ad filium vero nostrum domnum Dynamium, si omnipotenti Deo placuerit, per hominem vestrum scripta transmittemus.

EPISTOLA XXXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD MARCELLVM SCHOLASTICVM.

De præsumptore Maximo.

Gregorius Marcello scholastico.

GLORIÆ vestrae caritas sic in nostro corde semper inuigilat, vt nihil sibi corporalis defendat absentia. Nam quamuis a carnalibus oculis longe est, mentis tamen aspectibus nunquam deest. Frequenter enim nos voluntas ad scribendum desideranter impellit, sed occupatio non permittit. Dum ergo nobilitatis vestrae peritia non ignoret, quantis sit locus noster occupationibus inuolutus; quod a scribendi interdum cessamus officio, non voluntatis sed necessitatis esse consideret. Gloria autem vestra, quod tardius sua nos requirit epistola, qua possit excusatione defendere non videmus. In hoc igitur sola me debui taciturnitate defendere, sed feruor caritatis linguam meam non pertulit habere silentium. Salutantes itaque cum omni affectu atque dulcedine, indicamus nos grauiter contristatos, quod illa a nobis voluistis expetere, in quibus dum voluntatem vestram perficere, quia obsistit ratio, non valeamus, contristare vos, quod nolumus, videmur. Nam hoc

B b b iij

nos sine correctione relinquere ecclesiastica non finit aliquo modo disciplina: nec vos pro talibus decet petere, ne non rectitudini sed in disciplinationi, quod absit, videamini consentire. Causa vero eiusdem Maximi, pro quo nobis scribitis, quem, si Missarum solennia celebrare præsumperit, iam sacri corporis communione priuauimus; maturata quando oportuerit deliberatione, sicut Deo nostro placuerit, iudicabitur atque disponetur. Oramus autem omnipotentem Dominum, ut & hic vos sua protectione custodiat, & ad æternæ vitæ præmia perducatur.

Mense Augusto, indictione duodecima.

EPISTOLA XXXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD HORTONENSES.

De obitu episcopi eorum, & visitatione ecclesiæ.

Gregorius clero, ordini & plebi consentienti Hortonæ.

VESTRI antistitis obitum cognoscentes, curæ nobis fuit destitutæ ecclesiæ visitationem fratri & coepiscopo nostro Barbaro solenniter delegare. Cui dedimus in mandatis, ut nihil de reditu, ornatu, ministeriisque a quouam usurpari patiatur; cuius vos assiduus adhortationibus conuenit obedire. Hoc tamen scitote, quia ei ordinandi presbyteros ac diaconos, si necesse fuerit, quos dignos ad hoc officium inuenire potuerit, dedimus licentiam; quatenus in ecclesiastico obsequio sacerdos, qui & venerandis Canonibus vlla non discrepet ratione, & tanto ministerio dignus valeat reperiri, communiter eligatur. Quodum fuerit postulatus, cum solennitate decreti omnium subscriptionibus roborati & visitatoris pagina prosequente, ad nos veniat ordinandus; prouisuri ante omnia, ne cuiuslibet vitæ vel meriti laicam personam præsumatis eligere. Et non solum ille ad episcopatus apicem nulla ratione prouehatur, verum etiam vos nullis intercessionibus veniam promereri posse cognoscite. Sed omnes quos ex vobis de laica persona aspirasse constiterit, ab officio & a communione alienos faciendos procul dubio noueritis.

EPISTOLA XL.

GREGORII PAPÆ I.

AD VALENTINVM ABBATEM.

Ne monachi feminas in monasterium inducant,
aut eas sibi commatres faciant.

Gregorius Valentino abbati.

PERVENIT ad nos quod in monasterio tuo passim mulieres ascendant, & quod adhuc est grauius, monachos tuos mulieres sibi commatres facere, & ex hoc incautam cum eis communionem habere. Ne ergo hac occasione humani generis inimicus sua eos, quod absit, calliditate decipiat; ideo huius te præcepti serie commonemus, vt neque mulieres in monasterio tuo deinceps qualibet occasione permittas ascendere, neque monachos tuos eas commatres sibi facere. Nam si hoc denuo ad aures nostras quocumque modo peruenerit, sic te seuerissimæ noueris ultioni subdendum, vt emendationis tuæ qualitate ceteri sine dubio corrigantur.

Grat. 18. q.
2. cap 20.
Iuo p. 3. c.
18.
Anf. lib. 7.
cap. 183.
Ioan. diac.
lib. 2. c. 54.

EPISTOLA XLI.

GREGORII PAPÆ I.

AD BONIFACIUM MAGNIFICUM AFRICÆ.

De fide sua apud sanctum Petrum exponenda.

Gregorius Bonifacio magnifico Africæ.

SI ita, vt audieram, magnitudo vestra intentione sollicita de animæ suæ salute cogitaret, nequaquam se mihi de fide sua per epistolas, sed per semetipsam potuit respondere. Nam quod in excusationem molestia corporalis adducitur, expectato salutis tempore laborem summopere potuistis pro commodo æternæ salutis assumere, vt & vos de nostra ratione, & nos de vestra credulitate gauderemus. Ea enim quæ in meis scriptis epistolis, replicanda nunc non sunt, neque aliqua ratiocinatione monstranda: quia apud nolentis animum, quamuis sit euidentis ratio, hoc ipsum quod non vult obstaculum obedientiæ esse solet. Sed per vos venite, & beati Petri apostolorum principis liminibus vosmet præsentate, & cuncta quæ scripsi, nisi ex

S. Bonau. l.
2. phar. cap.
44.

lectione monstrauiero cum qua vultis disputatione, recedite. Hortor vos tamen, vt dum vitæ spatium superest, ab eiusdem beati Petri ecclesia, cui clauēs cælestis regni commissæ sunt, & ligandi ac soluendi potestas attributa, vestra anima non inueniatur diuisa, ne si hic beneficium eius despicitur, illic vitæ aditum claudat. Hi autem qui dubitationis vestræ participes sunt, si ad me venire voluerint, nullam in me quasi ex potestate prodeuntem violentiam pertimescant. Nam nos licet in omnibus causis, in his tamen præcipue quæ Dei sunt, ratione magis stringere homines quam potestate festinamus.

EPISTOLA XLII.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMIANVM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

De clericis Bacandæ per Siciliam dispersis.

Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.

Episc. For-
nienfis lib.
1. epist. 4. 8.
libro 12. ep.
18.

INDICAVIT nobis Bacanda frater & coepiscopus noster, quosdam de clero suo in Sicilia partibus ad sacros ordines peruenisse. Qui quoniam neque presbyterum, neque diaconos se habere commemorat, eos ad se petiit debere transmitti. Proinde fraternitas tua ubicumque illos, latore præsentium indicante, repererit, huc eos sine dilatione transmittat, quatenus & illi ad ecclesiam in qua olim militauerunt reuocentur, & antedictus episcopus optatum de eis possit habere solatium.

EPISTOLA XLIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD FANTINVM DEFENSOREM.

De Cosma Syro multis debitis obligato.

Gregorius Fantino defensori.

Ioan. diac.
lib. 2. cap.
55.

LATOR præsentium Cosmas Syrus in negotio quod agebat debitum se contraxisse perhibuit, quod & multis aliis & lacrymis eius attestantibus verum esse credidimus. Et quia centum quinquaginta solidos debebat, volui vt creditores illius cum eo aliquid paciscerentur: quoniam & lex habet, vt homo liber pro debito nullatenus teneatur,

tur, si res defuerint, quæ possint eidem debito addici. Creditores ergo suos, ut asserit, ad octoginta solidos consentire possibile est. Sed quia multum est ut a nihil habente homine octoginta solidos petant, sexaginta solidos per notarium tuum tibi transmisimus, ut cum eisdem creditoribus subtiliter loquaris, rationem reddas, quia filium eius quem tenere dicuntur, secundum leges tenere non possunt. Et si potest fieri, ad aliquid minus quam nos dedimus condescendant. Et quidquid de eisdem sexaginta solidis remanserit, ipsi trade, ut cum filio suo exinde vivere valeat. Si autem nihil remanet, vel ad eandem summam debitum eius incidere stude, ut possit sibi libere postmodum laborare. Hoc tamen solerter age, ut acceptis solidis ei plenariam munitionem scripto faciant.

EPISTOLA XLIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD RVSTICIANAM PATRICIAM.

Reprehendit eam a monte Sina prope rediisse.

Gregorius Rusticianæ patriciæ.

EXCELLENTIÆ vestræ scripta suscipiens, libenter agnovi qualiter ad montem Sina perrexerit. Sed, mihi credite, ego quoque voluisssem vobiscum ire, sed vobiscum minime redire. Quamvis mihi valde difficile sit credere, quia ad loca sancta fuistis, patres multos vidistis. Nam credo si vidissetis, tam celeriter ad Constantinopolitanam urbem redire minime poteratis. At postquam talis civitatis amor de corde vestro nullo modo recessit, suspicor quia excellentia vestra sancta quæ corporaliter vidit, ex corde minime attendit. Sed omnipotens Deus mentem vestram gratia suæ pietatis illustret, donet vobis sapere, & temporalia omnia quam sint fugitiua pensare; quia dum hæc loquimur, & tempus currit, & iudex superuenit, & mundum quem sponte volumus, ecce iam prope est, ut relinquamus inuiti. Domnum Apionem & domnam Eusebiam eorumque filias mea peto vice salutare. Domnam vero illam nutricem meam, quam mihi per literas commendatis, omnino diligo, & grauari in nullo volo. Sed tantis angustiis premimur, ut ab angariis atque oneribus hoc iam tempore nec nosmetipsos excusemus.

Concil. Tom. 13.

Ccc